

تاریخ نگارش و تحریف قرآن توسط خلفای اسلام

در آزمون دست نوشته های کشف شده در صنعا

پیشگفتار مترجم :

نوشته حاضر ترجمه تقریباً 11 دقیقه از یک ویدئوی تقریباً 19 دقیقه ای است که تحت عنوان «تاریخ نگارش و تحریف قرآن توسط خلفای اسلام : در آزمون دست نوشته ها»(1) در بوتوپ منتشر شده است.

بی گمان جامعه ایران شاید بیش از هر جامعه دیگری به نقد دین و آزاد سازی نقد دین نیازمند است، زیرا دست کم به باور بسیاری از فرهیختگان ایرانی در قرن گذشته یکی از دلایل واپس ماندنگی ایرانیان و بن بست های فرهنگی در سطح عمومی برای پیشرفت و پاسخگوئی به نیازهای زمانه در حاکمیت ایدنولوژی مذهبی طی 1400 سال گذشته بوده است. از میان نسل های جدید که در دوران جمهوری اسلامی ایران به دنیا آمده اند، حاکمیت دین اسلام و حتی احیای دین اسلام در ایران را مدیون خمینی می دانند... در حالی که حاکمیت ایدنولوژی اسلامی از دوران تصرف و حشیانه و خوبیار ایران توسط بیابان نشینان و راه زنان تازه مسلمان شده عرب، و پس از بریندن سر دست کم 40000 نفر از اهالی اصطخر (استان فارس کنونی) و تجاوز به زنان و کودکان و به بردگی کشیدن بازماندگان در نخستین سال تهاجم اسلام به ایران، یک روز نیز متوقف نشده است. البته کشتار نیاکان ایرانی ما در اصطخر تنها بخش کوچکی از جنایاتی است که به نام الله و محمد رسول الله در ایران مرتکب شدند. استقرار اسلام در ایران ابتدا با منوعیت استفاده از زبان مادری و اجبار در زبان عربی آغاز شد که تحمیل این دین و زبان به ایرانیان در دوران جمهوری اسلامی به شکل پر رنگی انجام گردید. یعنی عناصری که در گسترش از خودبیگانگی دست کم طی 1400 سال حاکمیت اسلام در سطح عمومی شرکت داشته است (اگر خودمان را به دوره محدود کنیم.. زیرا موضوع از خودبیگانگی فراتر از این دوره نیز قابل بررسی می باشد زیرا نباید فراموش کنیم که حتی پیش از اسلام ایرانیان فرد پادشاه را جانشین خدا یا اهورامزدا در زمین می دانستند. و در واقع ولایت فقیه موضوع تازه ای در تاریخ ایران نیست). تحمیل دین و زبان و فرهنگ بیگانه بی گمان با سرکوب و اختناق و تهدید دانمی همراه بود. امروز نیز مجازات خارج شدن از دین اسلام و نفی محمد ابن عبدالله به عنوان پیغیر و قرآن به عنوان مجموعه ای از فرامین الهی حکمش مرگ است. دستگاه دین اسلام برای مسلمان فطری و حتی مسلمان ملی که از دین خارج شده باشد و یا حتی برای فردی که دین را خارج از دین رسمی تعریف کند بی آن که کاملاً خدا و یا اسلام را نفی کرده باشد حکم مرگ صادر می کند. به عبارت دیگر هر فردی که در سرزمین های تحت سلطنت دستگاه دین اسلام و از یک پدر و مادر مسلمان به دنیا آمده باشد، در واقع یک گروگان تمام عیار برای جهان اسلام خواهد بود. با چنین قانونی که جزء جدایی ناپذیر قوانین دین اسلام است، دین و اعتقادات برای علوم مسلمانان اجباری بنظر می رسد و گریز از آن نیز، از دیدگاه دین، تنها به مرگ فرد خاطی می انجامد. البته ادیان یکتاپرست ابراهیمی به طور کلی پیغامی بجز مرگ ندارند، مفهوم نهانی دین یعنی مرگ زندگی. ادیان یکتاپرست یعنی مرگ هر چیزی که رنگ و بوئی از زندگی داشته باشد و چنین نگرشی بی گمان به نام جهان بالانی توجیه می شود.

با این وجود نظم طبقاتی و سیاست های روزه دارانه لیبرالیسم در دوران ما بی ارتباط یا بزرگداشت مرگ و از خودگذشتی و تحمل درد و رنج و گذشت از لذات زندگی نیست... برای رضای خدا و رستگار شدن در جهان مصنوعی و بالانی که چیزی جز کلاهبرداری و قاچاق متفاہیزیک نیست.

در این قطعه همان گونه که در آغاز گفته شده است، تقابل یکی از اعتقادات و تبلیغات دین اسلام در مورد اصالت کتابی است که آن را آسمانی تلقی می کنند و نظریات و کشفیات علمی و عینی. البته ما هنوز از بررسی جامع قرآن فاصله داریم. به عنوان مثال یکی از دعاوی رایج مسلمانان صفت «نور علی نور» است که مؤمنین برای این کتاب به کار می بردند که در بررسی جایگاه این کتاب در جوامع اسلامی و به ویژه جوامعی که به زبان عربی تسلط ندارند و تعبیر مختلف از آن دچار ریزش می شود. به عبارت دیگر کتابی که می بایستی بر اساس اعتقادات رایج مذهبی روشنگر باشد به دلایل متعدد... به تجربه درمی یابیم که بیشتر به تاریکترین و ابهام آمیز ترین کتاب ها شbahat دارد. بی گمان بخش مهمی از این اعتقادات در بررسی و تحلیل خود متن قرآن دچار ریزش می شود، و موضوع

سهم دخالت انسانی در به وجود آوردن کتاب آسمانی برای مسلمانان جهان به شکلی که در این پرونده مطرح شده از انتخاب نسخه عثمانی به عنوان تنها قرآن رسمی و حذف قرآن های دیگر به فرمان عثمان خلیفة سوم نیز فراتر خواهد رفت. در پایان باید اضافه کنم، که در بحث با یکی از دوستان مسلمان ایرانی، پی بردم که او در توهم است که قرآن رایج نسخه علی می باشد، در حالی که نسخه رایج همان است که عثمان جمع آوری کرده و به شکل مستبدانه در امپراتوری اسلام رایج ساخته است. قرآن های رقیب همه سوزانده و یا تخریب شده اند. با این وجود علاوه بر نسخه ای که در صنعا کشف شده، به گزارش میشل اونفره در کتاب «رساله بی خداشناسی» گویا یک قرآن دیگر نیز در برخی از کشورهای آفریقائی هنوز رایج است که با نسخه رسمی تفاوت دارد...

حمید محوى|پاریس| 28 فوریه 2015

تاریخ نگارش و تحریف قرآن توسط خلفای اسلام

در آزمون دست نوشته های کشف شده در صنعا

Some of the Quranic parchment fragments in the condition they were found. (Photo: Dreibholz, 1999, p. 23)

اعتقاد جزم اندیشانه به قرآن به عنوان کتابی اصیل و دست نخورده، و به عنوان ستون اصلی سنت مسلمانان در پی یک کشف پیشینی ناپذیر توسط پژوهشگران علمی اروپائی زیر علامت سوال رفت. در سال 1972 باقی‌مانده قرآنی ترین مسجد بزرگ شهر صنعا فرو ریخت، و در این واقعه مخفی گاهی که طی قرن ها هزاران دست نوشته را از دید ما پنهان نگهداشته بود کشف شد. پانولو کوستا باستان شناس ایتالیانی که هنگام این کشف در محل حضور داشت، مقامات یمن را مطلع ساخت. آنچه کشف شده بود در واقع یک نسخه قدیمی قرآن بود. گروه تجسس علمی در اروپا با استفاده از کربن 14 تلاش کردند تا تاریخ نگارش صفحات کشف شده را مشخص کنند. سرانجام گروه تجسسی تأیید کرد که این نوشته ها به نخستین قرن اسلام تعلق دارد. در اطراف 630 میلادی. این دست نوشته ها به عنوان قدیمی ترین قرآن کشف شده در جهان قابل بررسی می باشد. سبک نگارش این دست نوشته ها خیلی بدیگر بوده و تنها با حروف بی صدا نوشته شده است. کشف این کتاب از دیدگاه دانشمندان اروپائی برای شناخت تاریخ کتاب مقدس اسلام دارای ارزش بی بدیگر است.

فرانسوا دروش *François Dérouche* : «این یادمانده باستانی در حال حاضر در دست بررسی می باشد، و با این کشف بود که ما به اطلاعات تازه ای در مورد متن قرآن در آغاز اسلام دست یافتیم و برای نخستین بار بود که ما با ترکیب متفاوتی نسبت به نسخه رایج و رسمی از قرآن روبرو شدیم.»

تقسیم بندی و نظم متفاوت سوره ها، و در عین حال سایه نوشته قدیمی شسته شده روی صفحات را نیز می بینیم، یعنی قطعاتی از نوشته های قدیمی که پاک شده و متن تازه جایگزین شده است (۲). در عین حال حضور کلمات خارجی نیز مشهود است، بطور مشخص نسخه ای از قرآن که با کتابی که امروز به نام قرآن می شناسیم به شکل کاملًا بارزی متفاوت است.

باید دانست که قرآن نیز مانند کتاب های مقدس دیگر دارای تاریخ خاصی بوده است. در کوران نخستین قرن اسلام، کتاب قرآن، از دیدگاه نگارش متن، ترکیب و حتی شکل، بر حسب چگونگی گسترش اعتقادات، تحریر سرزمین های جدید، پیدایش نسخه های رقیب، و بر حسب بازی قدرت های مذهبی و سیاسی سیر تحولی خاصی را نشان می دهد. کشف تاریخ منشأ قرآن امروز بین سنت مذهبی و تحلیل علمی مورد بررسی قرار می گیرد و محققان اروپائی و مسلمان را فرامی خواند تا تعابیر و دانسته هایشان را با یکدیگر تلاقي دهند.

پیغمبر اسلام در سال 632 میلادی چشم از جهان فرو بست، در این دوران تمام عربستان به یکتاپرستی اسلام گرویده بود، ولی پیش از مرگ هیچ وصیتی در مورد جانشین خودش بر جا نگذاشته بود. در نتیجه بین چهار نفر از همراهانش، ابوبکر به عنوان خلیفه انتخاب شد. ولی علی با استناد به پیوند خونی اش با پیغمبر مدعی جانشینی او را داشت ولی ادعای او پذیرفته نشد. و همین اختلاف نظر دو قرن بعد جهان اسلام را به دو شاخه تقسیم کرد : اهل سنت که اکثریت مسلمانان در جهان را تشکیل می دهند، و خلافت ابوبکر و عمر و عثمان را به رسمیت می شناسند، و شیعیان که خلافت را از آن علی می دانند.

حال باید بدانیم که پس از مرگ پیغمبر چه کسی مسئولیت نگارش قرآن را به عهده گرفت ؟ با چه انگیزه ای ؟ مذهبی و یا صرفاً سیاسی ؟ این گزارش سهم مداخلات انسانی در مورد ماندگار ساختن کلام خدا و کتاب آسمانی را روشن می سازد ؟

قرآن عثمان 632-656

کتابخانه ملی فرانسه - پاریس. فرانسوا دروش یکی از متخصصان جهانی تاریخ دست نوشته های عربی است. او در کتابخانه ملی فرانسه که یکی از مهمترین کلکسیون نوشته های قدیمی نگهداری می شود، روی قرآن هانی که از قاهره و دمشق فرستاده شده تحقیق می کند. او به عنوان کتبیه شناس و خط شناس، او در بررسی قرآن تحلیل مضاعفی را به کار می بندد : تاریخ نوشتار، و تاریخ «کودکس» (دفتر نامه شناسی). قدیمی شکل کتاب صحافی شده.

فرانسوا دروش *François Dérouche* : «بنظر می رسد که برای جامعه مسلمان به نوشته آوردن کتاب قرآن به موضوع بسیار مهمی تبدیل شده بود. نگارش قرآن پاسخگوئی به نیازی فوری بود تا جامعه مسلمان مانند جامعه یهودی و مسیحی دارای کتاب آسمانی باشد : اهل کتاب.»

دست نوشته عرب 328 یکی از قدیمی ترین نسخه های قرآن است که روی پوست گوسفند نوشته شده و قدمت آن به نیمة دوم قرن هفتم باز می گردد. این دست نوشته در یک نهانخانه در مسجد امر در فوستات (حومه کنونی قاهره)، طی اردوی ناپولنون بنایپارت در پایان قرن هجدهم کشف شد.

فرازهایی که در این دست نوشته وجود دارد و توسط چند نفر کاتب نوشته شده، تقریباً نیمی از متن قرآن را در بر می‌گیرد، علاوه بر بخشی که در کتابخانه ملی فرانسه نگهداری می‌شود، بخش‌های دیگری در کتابخانه ملی روسیه در سن پترزبورگ، در کتابخانه واتیکان در رم و در یک کلیسیون خصوصی در لندن نگهداری می‌شود.

فرانسو دروش **François Dérouche** : «این دست نوشته به شکل خاصی حائز اهمیت است زیرا شیوه انتقال متن قرآن را در دوران های قدیمی نشان می‌دهد. به عنوان مثال، در آن دوران ها رایج بود که چند نفر برای نسخه برداری از متن مقدس با یکدیگر همکاری می‌کردند. ما از روی تفاوت دست خط‌ها می‌توانیم به این موضوع پی‌بریم.»

این نوشته در شکل حجازی استفاده کرده است به نام حجاز یعنی منطقه‌ای که مدینه و مکه در آنجا واقع شده. این شیوه نگارش تنها از حروف صدا دار استفاده می‌کند، و فاقد زیر و زبر و علامات دیگر بوده و در نتیجه خواندن چنین متنی خیلی مشکل است. سوره‌ها نیز تنها با یک فضای خالی از سورة پیشین قابل تفکیک است. خلاف قرآن کنونی که هیچ جای نامشخصی باقی نگذاشت، در گذشته می‌توانست موجب اشتباه و یا تعابیر متفاوتی شود. ولی آیا نخستین مسلمانان در چنین وضعیت مخاطره آمیزی در رابطه با کلام مقدس قرار داشتند؟

در گذشته دست نوشته‌های تنها به عنوان کمک حافظه به کار برده می‌شدند، به نوشته آوردن قرآن با وجود کاستی‌های نوشترای حاکی از اعتماد مسلمانان نسبت به قابلیت کتاب در پاسداری و حفظ کلام مقدس بود. تنها کاری که باقی مانده بود، تضمین وضعیت مرکزی و یگانه و خلاصه تضمین وضعیت رسمی کتاب بود.

در نتیجه عثمان خلیفه سوم اسلام بود که به این امر مهم می‌پردازد. و داستان چگونگی آن در سنت مسلمانان به نقل آمده است. در دوران عثمان امپراتوری اسلام گسترش یافته، در شمال تا منطقه شام (سوریه کنونی) و به همین گونه در شرق تا ایران و در غرب تا مصر، این تصرفات موجب شد که ملت‌هایی که به زبان عربی حرف نمی‌زدند ضمیمه امپراتوری اسلام شوند.

فرید دانشجوی الا زهر : «همین امر موجب شد که در قرائت قرآن اختلاف نظر به وجود بیاید، به ویژه در مناطقی که خیلی از مکه و مدینه یعنی از گهواره اسلام دور بودند. مسلمانان با یکدیگر به جمال می‌کردند. به ویژه در جنگ علیه آذربایجانی‌ها و ارامنه، یکی از یاران نزدیک پیغمبر (به نام هودیفایا اوادایفایا...) وقتی از اردوی جنگ بازمی‌گشت به ملاقات عثمان رفت که در آن دوران خلیفه بود و به او گفت «ای عثمان این امت را پیش از آن که تجزیه شوند و بخارط کتاب مقدس یکدیگر را بکشند نجات بده» و عثمان این اخطار را خیلی جدی گرفت و به همین علت جلسه‌ای تشکیل داد و فرمان داد که چند نسخه از قرآن تهیه کنند.»

از مدینه چند نسخه به اطراف امپراتوری اسلام فرستاده شد : به مکه، بصره، کوفه، دمشق و قاهره. خلیفه عثمان نسخه رسمی خود را تحمیل کرد که سنت اسلامی آن را به عنوان نسخه رسمی عثمانی بازشناسی می‌کند که امروز به عنوان مرجع و نسخه رسمی قرآن برای جهان اسلام رایج است. ولی تحمیل این نسخه نتیجه یک تصمیم مستبدانه بود، در آن دوران قرآن‌های دیگری وجود داشت، معروف‌ترین آنها قرآن به تعبیر علی ابن ابی طالب بود که حجم آن به سه برابر نسخه عثمان می‌رسید. و به همین گونه نسخه ابن مسعود یکی از نزدیکان محمد بود. عثمان این نسخه‌های رقیب را مردود اعلام کرد و فرمان داد که این نسخه‌ها را از بین ببرند. ابن مسعود که نمی‌خواست زیر بار چنین فرمانی برود، در ملاعام مجازات شد.

(1) لینک ویدئو در یوتوب

Histoire de la Fabrication-Falsification du Coran par les Califes : la preuve par les manuscrits

<https://www.youtube.com/watch?v=FWXo0-Ij8uA>

2) در دوران باستان وقتی که هنوز کاغذ وجود نداشت روی پاپیروس و پوست گوسفند و غیره می نوشتند. در برخی موارد صفحات نوشته شده قدیمی را می شستند و از آن دوباره برای نوشته جدید استفاده می کردند. ولی غالباً نوشته های قدیمی کاملاً پاک نمی شد و سایه ای کم رنگ از آن روی صفحه شسته شده باقی می ماند.